

Samiskt konfirmationsläger

SLUTRAPPORT LULEÅ STIFT 2023

Innehåll

Förord	4
1. Inledning	5
Kort historik kring samisk konfirmation.....	5
Utvecklingsarbete för samisk konfirmation.....	5
Utvecklingsgruppens sammansättning.....	5
Utvecklingsgruppens syfte och arbete.....	6
Dokumentets disposition.....	6
2. Syfte, mål och riktlinjer	7
Syfte.....	7
Mål för samiskt konfirmationsläger.....	7
Mål för organiseringen kring samiskt- konfirmationsläger.....	7
Svenska kyrkans konfirmandriktlinjer i Luleå stift	7
Tio budord för samiskt konfirmationsläger, för både konfirmander och ledare	8
3. Innehåll på samiskt konfirmations läger	9
Förväntningar	9
Undervisning	9
Den samiska kulturens plats på lägret.....	11
<i>Språk</i>	11
<i>Samisk andlighet</i>	11
<i>Bibel och psalmbok på hjärtats språk</i>	12
<i>Samiska näringar</i>	12
<i>Samisk mat</i>	12
<i>Samiskt berättande</i>	12
<i>Jojk</i>	13
<i>Samisk mötesplats</i>	13
<i>Samisk kultur i vardagen på läger</i>	13
Tid, plats och längd	13
4. Utvecklingsfrågor	15
Revidering och utveckling av slutrapport.....	15
Intresseanmälan till samiskt konfirmationsläger.....	15
Kommunikation	15
Familjernas delaktighet	15
5. Berörda parter	16
För alla vårdnadshavare.....	16
För alla ledare och personal	16
För alla konfirmander	16
Synpunkter	17
6. Avslutning	18

Omslagsbild

Signalemetet som pryder omslaget är framtaget specifikt till det samiska konfirmationsarbetet. Det är skapat av Kären-Ann Hurri, samisk konstnär, designer och kulturarbetare tillsammans med samiska ungdomar i en designprocess. Ungdomarna fick komma med idéer, rita och skissa. Deras designidé utgick från ett kors och ett renhorn. Korset för det andliga och renhornet som är en återkommande symbol, både vid giftermål och som gravyr på gravstenar. Korset och renhornet kompletterades sedan med ytterligare en symbol, solen för att få en rundare form. I slutet av designprocessen bjöd Kären-Ann och ungdomarna in ledarna samt utvecklingsgruppen. Designidéen förde tankarna till Maria-malja och tillsammans skapade man det samiska konfirmationsarbetets signalement som pryder omslaget på detta dokument.

Maria-malja är en traditionell smyckeform i bland annat samiska kvinnodräkter, på brudkrugar och som utsmyckning på skärp. Maljan är en symbol för Jesu mor och består av ett gotiskt M, ofta försett med en krona. som tolkas som ett Maria-monogram, omslutet av en ring.

Samiskt konfirmationsläger handlar om att den unga människan ska få upptäcka vad det är och kan vara att vara ung, same och kristen tillsammans med andra i samma ålder i en samisk majoritetsmiljö. Kristen tro och samisk andlighet är förenliga. Den samiska andligheten är inte en motsättning till den kristna tron utan en berikning. Konfirmationen är en dopundervisning.

18 Dalle Jesus loaiddastii sin ovdii ja sártnui sidjiide: "Munnje lea addojuvvon buot fápmu almmis ja eatnama alde. 19 Vulget dan dihte ja dahket buot álbmogiid mu máhttájeaddjin: Gásttašehket sin Áhči ja Bártni ja Bassi Vuoiŋŋa nammii 20 ja oahpahehket sin doallat buot maid mun lean gohččon din doallat. Ja mun lean dinguin buot beivviid gitta máilmmi lohpa rádjái."

18 Jesus de sijá ávddáj lájdstij ja sidjij sárnoj: "Munji le gájkka fábmo almen ja ednamin vatteduvvam. 19 Mannit dan diehti gájkajt álmugijt áhpadisálmman dagátjit: gástadihtit sijáv Áhtje ja Bárne ja ájlis Vuojŋŋanisá namán 20 ja áhpadihtit sijáv gájkka mujsta vaddem budájt anodit. Ja mán lev dijá lunna gájkajt biejjijt gitta vārālda náhkāmij."

18 Dellie Jeesuse tjuedtjele j̄h dejtie soptseste: «Gaajhke faamoe elmierijhkesne j̄h eatnamisnie munnjien vadtasovveme. 19 Vaedtsede darjode gaajhkh almetjh learoehkinie: laavkode Aehtjien j̄h Baernien j̄h Aejlies Voejkenen nommesne 20 j̄h ööhpehtidie gaajhkem maam manne stilleme. J̄h dijjem dāeredem gaajhkide biejjide minngemes beajjan.»

Då gick Jesus fram till dem och talade till dem: »Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. 19 Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar: döpa dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn 20 och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut.«

Matt 28:18-20*

---

*Den så kallade dopbefallningen förekommer i alla dop och läses också i konfirmationsgudstjänsten. Här presenterat på nord-, lule- och sydsamiska samt svenska. Umesamiska och pitesamiska saknas då dessa ännu inte finns tillgängliga digitalt. Dessa texter är hämtade från norska bibelsällskapets hemsida bibel.no.

Förord

Samiskt konfirmationsläger har länge varit den största samiska kyrkhelgen och en värdefull mötesplats för samiska familjer. Efter konfirmationslägret 2022 blev det tydligt att ett förändringsarbete var nödvändigt om samiskt konfirmationsläger skulle kunna bibehålla sin mångåriga attraktionskraft. I oktober 2022 åtog sig Nils-Johan Labba att leda detta arbete. Tillsammans med Luleå stift upprättades en plan och en tidslinje för det framtida arbetet och en utvecklingsgrupp tillsattes bestående av Sofia Strinnholm och Evelina Olofsson. Utvecklingsgruppens första möte ägde rum i Staare/Östersund i början av november 2022 och arbetet med omstrukturering av samiskt konfirmationsläger påbörjades.

Tillsammans har vi i utvecklingsgruppen lång erfarenhet av arbete med samiska konfirmander, erfarenheter som kommit väl till pass i arbetet med detta dokument som du nu läser. Genom konfirmationen ska samiska ungdomar få fördjupad kännedom om sig själva, sina medmänniskor och sin plats på jorden. Att arbeta utifrån en samisk kristen kontext är det vi värderat högst vilket också blev utgångspunkten för vårt arbete. Under många år har ”ung, same och kristen” varit ledord i samiskt konfirmationsläger. Vi var överens om att dessa tre teman ska vara ledande även i fortsättningen.

Den viktigaste frågan för oss att börja med var: ”Vad kan vi bidra med för att göra samiskt konfirmationsläger så bra och hållbart som möjligt framöver? Det var tidigt självklart att bjuda in det samiska samhället för att fånga upp åsikter och tankar om framtiden för lägret. Detta för att få så bred representation som möjligt och samtidigt erbjuda transparens och möjlighet att påverka. Vi tyckte att detta arbete i första hand måste vara ett resultat av och för det samiska folket.

Dokumentet är en sammanställning av alla inkomna synpunkter samt våra egna erfarenheter av tidigare arbete med samiska konfirmationsläger. Tanken är att detta dokument ska ligga till grund för kommande konfirmationsläger och vara ett stöd för kommande konfirmander, vårdnadshavare och personal. Ett sätt att förstå vilka förväntningar man kan tänkas ha på lägret och att få en inblick i vilket innehåll och budskap man kan förväntas ta del av.

Avslutningsvis vill vi i utvecklingsgruppen tacka alla som på olika sätt bidragit med åsikter. De är värdefulla och har i vissa fall citerats anonymt i dokumentet. Vi vill även tacka för förtroendet som visats oss genom att vi har fått arbeta med dessa viktiga frågor.

Jijnjh gæjhtoe!
2023-03-10

Nils-Johan Labba
Lägerchef för samiskt konfirmationsläger.

Sofia Strinnholm
*Präst och vikarierande samisk
handläggare för Härnösands stift.*

Evelina Olofsson
*Förtroendevald och tidigare
samisk konfirmationsledare.*

1. Inledning

Under nära fyrtio års tid har samiskt konfirmationsläger varit en viktig del av det samiska och kyrkliga samhället. På senare tid har det kommit att bli den största kyrkliga träffpunkten för samer i svenska Sápmi/Sábme/Sábme/Sábmie/Saepmie.

Det är en viktig mötesplats för samiska ungdomar där de kan lära känna varandra och samtidigt fundera kring livsfrågor om hur det är att vara ung same och att leva i sitt dop. Att detta får ske i en samisk majoritetsmiljö där den samiska identiteten är naturlig och inte behöver förklaras och försvaras gör det enklare att tala om livsfrågor.

Konfirmanden får ta del av den dopundervisning som Svenska kyrkan erbjuder ungdomar i åttondeklass och som leder till konfirmation vilket innebär att bekräfta sin vilja att leva i sitt dop och vara en del av den världsvida kyrkan.

Kort historik kring samisk konfirmation

Samiskt konfirmationsläger startade år 1984 på initiativ av prästen Bo Lundmark och har sedan dess varit årligt återkommande. I början av 2000-talet startades samarbetet med den samiska ungdomsorganisationen Sáminuorra som rekryterade samiska ledare till lägren.

Arrangörer var då Luleå stift och Härnösands stift, som turades om att organisera lägret vartannat år. Att ansvaret alternerade mellan stiftet gjorde dock att stora delar av lägerverksamheten varierade från år till år och det var svårt att skapa ett konsekvent samiskt konfirmationsläger. Svenska kyrkan började därför se ett behov av att skapa ett samiskt kyrkligt kompetenscentrum, där centret skulle fungera som ett nav i arrangerandet av samiskt konfirmationsläger och samtidigt verka för samiska kyrkliga frågor generellt. År 2014 gavs uppdraget till Edelviks folkhögskola i Burträsk och som en del i det stora uppdraget blev att skapa kontinuitet genom att hålla lägret på en och samma plats och bygga upp en fungerande verksamhet. Samiskt konfirmationsläger arrangerades sedan av Edelviks folkhögskola under åren 2014–2022. Avtalet med Edelvik skulle från början gälla för fem år, men förlängdes därefter ett år i taget.

Under åren Edelviks Folkhögskola drev lägret växte det i sin omfattning gällande antalet konfirmander; därmed ökade också behovet av personal. När en organisation växer, förändras också förutsättningarna för själva genomförandet. Pandemiåren 2020–2022 krävde stora omstruktureringar för att lägren skulle kunna genomföras

trots rådande restriktioner. På grund av många olika omständigheter skapades ett direkt behov för omtag gällande det samiska konfirmationsarbetet. Vilket leder till dags dato och detta arbete.

Utvecklingsarbete för samiskt konfirmationsläger

Efter samiskt konfirmationsläger sommaren 2022 kontaktade Luleå stift Nils-Johan Labba som fick i uppdrag att leda omorganisationen av samiskt konfirmationsläger. Tillsammans med Luleå stift skapades även en arbetsgrupp i oktober 2022 (kallad utvecklingsgruppen) med syfte att arbeta med utveckling och omorganisation inför framtida läger. Denna omorganisation innebär att ansvaret att arrangera samiska konfirmationsläger flyttas från Edelviks folkhögskola till Luleå stift.

Luleå stift tar därmed ett övergripande nationellt ansvar för det samiska lägret i sin helhet. På så vis kan samiskt konfirmationsläger förankras i den försöningsprocess som Svenska kyrkan står i med det samiska folket. Det skapas också en kortare väg för samiska frågor att införlivas i Svenska kyrkans verksamhet. Här behöver Svenska kyrkan internt se över samverkan mellan stiftet och nationell nivå.

Utvecklingsgruppens sammansättning

Utvecklingsgruppen har bestått av Evelina Olofsson (förtroendevald och tidigare samisk konfirmationsledare), Sofia Strinnholm (präst och vikarierande samisk handläggare för Härnösands stift) och Nils-Johan Labba (lägerchef för samiskt konfirmationsläger). Evelina har arbetat på samiskt konfirmationsläger under åren 2013–2018, det första året som Sáminuorra-ledare, och övriga år som ledare anställd av Edelviks folkhögskola. Sofia har arbetat på samiskt konfirmationsläger som ung ledare 2007, som präststudent anställd av Edelviks folkhögskola 2015–2016 och 2018 samt församlingspräst i Svenska kyrkan i Härnösands stift 2019–2022. Nils Johan Labba har arbetat på samiskt konfirmationsläger som ledare 2010–2011 och 2013 som Sáminuorra-ledare, 2015–2017 som anställd vuxen ledare på Edelvik folkhögskola, och som lägerchef 2018–2020 på Edelviks folkhögskola.

Under hösten och vintern 2022–2023 har utvecklingsgruppen arbetat med att lyssna in det samiska samhällets tankar om och förväntningar på samiskt konfirmationsläger, med syfte att utveckla och formulera konceptet kring konfirmation för samisk ungdom.

Utvecklingsgruppens syfte och arbete

Samiskt konfirmationslägerarbete är betydelsefullt att bevara och fortsätta utveckla för både det samiska samhället och Svenska kyrkan. Eftersom konfirmandlägret är så centralt har det hela tiden varit viktigt att utvecklingsarbetet är transparent, trovärdigt samt strävar efter långsiktiga lösningar.

Ett led i arbetet har varit att lyssna in vad det samiska samhället tycker är viktigt i bevarandet och utvecklingen av samiskt konfirmationsläger. Därför har utvecklingsgruppen under vinterhalvåret 2022–2023 träffat människor inom svenska Sápmi/ Sábme/ Sábme/ Sábme/ Saepmie, både på fysiska och digitala träffar samt samlat in åsikter genom en digital enkät. Sex fysiska och fyra digitala samråd har genomförts med totalt 36 deltagare utöver utvecklingsgruppen, samt två digitala möten med tidigare ledare vid samiskt konfirmationsläger. Enkäten har genererat 84 enkätsvar.

Träffarna har varit ett sätt att samla förväntningar och åsikter. I detta dokument har utvecklingsgruppen sammanställt svaren och resultaten från dessa olika forum. Teman som berördes på möten och i enkäten var: förväntningar, tid, plats och längd för lägret, samiska språk och samisk kultur, undervisning samt utvecklingsfrågor. Det samiska folket är inte en homogen grupp där allas åsikter alltid pekar åt samma håll. Utvecklingsgruppen har lyssnat på de olika synpunkterna och åsikterna, reflekterat över och resonerat om hur dessa skulle kunna tas till vara på bästa sätt och vi hoppas att alla medverkande kan känna igen sig i slutresultatet. Utvecklingsgruppen har löpande stämt av med Luleå stift. Detta för att säkerställa att dokumentets innehåll överensstämmer med Svenska kyrkans konfirmandriktlinjer.

Syftet med dokumentet är att skapa en vision, en viljeinriktning och guide om hur arbetet med samiskt konfirmationsläger ska se ut i framtiden. Syftet är också att dokumentet ska ge en samsyn kring samiskt konfirmationslägers olika delar för både personal på kommande läger, blivande konfirmander, vårdnadshavare och personal inom Svenska kyrkan. Arbetet med att ta fram detta dokument samt dokumentet i sig är betydelsefullt då åsikter från många parter bidrar till förbättrad insyn i verksamheten och till större delaktighet i ansträngningarna att skapa ett relevant samiskt konfirmationsläger. Tanken är också att detta ska vara ett levande dokument som systematiskt ses över och revideras vid behov. Samiskt inflytande är självklart även i den processen.

Dokumentets disposition

Dokumentet är indelat i olika kapitel.

Det inledande kapitlet ger kort historik kring samisk konfirmation och en bakgrund till varför det här visionsdokumentet tagits fram.

Det andra kapitlet innehåller syfte, mål, riktlinjer, ramar och regelverk för samiskt konfirmationsläger. Samiska unga ledare har bidragit med tio budord för samiskt konfirmationsarbete.

Det tredje kapitlet är det största till omfånget och själva kärnan i dokumentet. Här beskrivs hur det tidigare arbetats med innehåll och ledarskap för att skapa en samisk tematik i lägets alla dagar och skeden. Här ligger även den samiska allmänhetens åsikter till grund för många av de teman som anses viktiga.

Det fjärde kapitlet innehåller utvecklingsfrågor med helt nya tankar och idéer som framkommit i de digitala och fysiska möten som hållits i Sápmi/ Sábme/ Sábme/ Sábme/ Saepmie.

Det femte kapitlet riktas specifikt mot dig som vårdnadshavare, konfirmand eller ledare. Vad behöver du speciellt tänka på inför ett samiskt konfirmationsläger? Vilka förväntningar kan du ha? Oavsett om du är blivande konfirmand, vårdnadshavare eller lägerchef så ska detta dokument vara ett stöd för dig.

Det sjätte kapitlet är en avslutande del med guldkorn som kommit fram i möten med det samiska samhället och i enkäten.

2. Syfte, mål och riktlinjer

Syfte

Syftet med samiskt konfirmationsläger är att lära känna sig själv, sina medmänniskor och sin plats här på jorden, och att få göra det utifrån en samisk kristen kontext.

Mål för samiskt konfirmationsläger

Utvecklingsgruppen har ringat in fyra övergripande fokusområden som är av särskild vikt i mötet med konfirmander inom det samiska konfirmandarbetet: *Samisk andlighet och kultur, ungas identitet, kristen tro och växa som människa.*

Samisk andlighet och kultur

Innehållet i det samiskt konfirmationsläger ska präglas av att samerna är ett eget folk med en egen historia, såväl kulturellt som i andligt avseende. Utrymme ska ges för de samiska religiösa och andliga traditionerna samt att arbeta med samernas och kyrkans gemensamma historia, nutid och framtid. Den samiska kulturen ska genomsyra och präglade konfirmationslägrets olika delar.

Ungas identitet

Samiskt konfirmationsläger ska erbjuda stöd i de ungas livsfrågor och identitetsfrågor genom att tydligt arbeta med vad det kan betyda för den enskilda att vara ung, same och kristen i dag.

Kristen tro

Konfirmanden får ta del av dopundervisning och därmed grundläggande kunskap om kristen tro. Konfirmanden får egen erfarenhet av andakt och gudstjänstliv – både som deltagande och medverkande.

Växa som människa

Konfirmandarbetet ska stödja konfirmandens process att förankras och stärkas i sig själv, att växa som människa, rota sig i goda värderingar, mogna känslomässigt och växa i ansvarstagande. Konfirmanden ska samtidigt få uppleva och bidra till att skapa relationer och sammanhållning mellan samer som bor i olika delar av Sapmi.

Mål för organiseringen kring samiskt konfirmationsläger

Utvecklingsgruppen har ringat in fyra övergripande mål för organisationen av samiskt konfirmationsläger.

Hållbar organisering

En långsiktig hållbar struktur och arbetsordning för de som arrangerar läger är nödvändig/önskvärd.

Det ska finnas samiskt inflytande och delaktighet i planeringen inför lägret, under genomförandet och i utvärderingen. Samiskt ledarskap ska genomsyra arbetet.

Lokal församlingsanknytning

Konfirmanden ska få en lokal församlingsförankring. Målet är att hen i sin hemförsamling får uppleva samiskt kyrkoliv där bibeltexterna blir lästa på flera språk, att de får höra bibeln på sitt hjärtas språk, samt att de exempelvis kan välkomnas att hjälpa till med textläsning och att be böner på sitt hjärtas språk. Det finns behov att skapa förankring och bygga broar för varje konfirmands relation till sin hemförsamling i Svenska kyrkan, så att var och en kan känna sig välkommen och tillhörande i sin hemkyrka.

Rekrytering av nya ledare och kompetensutveckling

Rekrytering, utbildning, fortbildning ska ske regelbundet och långsiktigt för att säkerställa kvalitet i ledarstaben. Åtgärderna riktar sig till:

- tidigare konfirmander som vill gå ung ledarutbildning
- ledare som redan har erfarenhet av samiskt konfirmationsläger
- de som har vana av konfirmandläger men inte av den samiska kontexten
- de som har samisk kontext men inte erfarenhet av konfirmandarbete

Familjens möjlighet till engagemang

Samiskt konfirmationsläger är betydelsefullt, för konfirmanden, vårdnadshavare och familj. Vid planering och genomförande av samiskt konfirmationsläger behöver äldre samers erfarenhet tas tillvara. Det behöver ske med respekt för både ungdomarna och de äldre

Svenska kyrkans konfirmandriktlinjer i Luleå stift

I arbetet med samiskt konfirmationsläger är det först och främst "Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete i Luleå stift" (antagna 2020-09-14) som sätter ramarna för konfirmandarbetet inom Luleå stift, För att läsa riktlinjerna hänvisas till Luleå stift.

Foto: Emma Dahnbäck/Ikon

Tio budord för samiskt konfirmationsläger, för både konfirmander och ledare

Följande budord är formulerade av tidigare samiska konfirmander som deltagit i ledarutbildning för unga samer i Ubmeje/Umeå i januari 2023. Tanken är att både ledare och konfirmander vid samiskt konfirmationsläger ska förhålla sig till dessa för att få en så bra upplevelse som möjligt tillsammans.

1. Ge och visa varandra respekt.
2. Ha roligt tillsammans.
3. Lagom många regler som också följs av alla.
4. Ta vara på samiska uppväxttraditioner.
5. Lära sig om sin egen och varandras släkter.
6. Ha tillit till varandra.
7. Ha balans mellan fritid och planerade aktiviteter.
8. Använd alla samiska språk så ofta som möjligt.
9. Dela med sig rikligt av ens samiska kultur och tradition.
10. Gemensamt lyssnande och inflytande/delaktighet.

3. Innehåll på samiskt konfirmationsläger

Samiskt konfirmationsläger är ett mycket uppskattat och efterlängtat läger med en nästan 40-årig historia. I detta kapitel behandlas det som kännetecknar samiskt innehåll och förhållningssätt på samiskt konfirmationsläger, dels utifrån tidigare arbetssätt och erfarenheter, dels utifrån enkätsvar och åsikter från de genomförda öppna mötena tillsammans med samisk och kyrklig allmänhet. Kapitlet är indelat i tre delar: *Förväntningar*, *Undervisning* och *Den samiska kulturens plats på lägret*.

Förväntningar

Samiskt konfirmationsläger skapar förväntningar hos konfirmanden själv, konfirmandens familj och engagerade ledare. Förväntningarna varierar beroende på vem som tillfrågas utifrån ålder, anknytning till lägret, vilken roll personen har/haft på konfirmationslägret, berättelser om andras upplevelser från tidigare läger, familjens kyrkliga tradition med mera.

Förhoppningen med detta dokument är att skapa en sam-syn över vad samiskt konfirmationsläger innebär. Alla som har att göra med organiseringen av samiskt konfirmationsläger ska tidigt veta vad som kan förväntas av lägret. De ska ges möjlighet att läsa in sig på hur det samiska lägret fungerar, samt ges möjlighet att bidra till att utveckla arbetet framöver.

Samiskt konfirmationsläger är i första hand en konfirmation där våra samiska ungdomar får bekräfta sitt dop inför Gud, familj och församling. Utöver detta så tillkommer mängder av olika förväntningar på vad samiskt konfirmationsläger kan innebära.

I enkätsvaren framkommer det tydligt att ett av de största värdena som lägret har är den stora samiska mötesplats som den tillhandahåller. Det finns en stor förväntan från det samiska samhället på lägret som meningsfull samisk mötesplats för både ungdomar och anhöriga samt att konfirmandtiden ska ge vänner och minnen för livet.

En annan tydlig förväntan eller snarare en farhåga är av en mer ekonomisk karaktär. Det finns en oro över ojämlika kostnader vad gäller anmälningsavgiften.

I dagsläget betalar vårdnadshavare olika anmälningsavgift beroende på vilken hemförsamling konfirmanden kommer ifrån. Hemförsamlingarna betalar alltid en fast sum-

ma i interna clearingavgifter inom Svenska kyrkan för sina folkbokförda konfirmander.

I enkätsvaren har olika förslag framkommit på hur betalningen kan bli mer jämlik; att hemförsamlingarna ska sponsra med lika stora delar, alternativt stå för hela anmälningsavgiften samt möjlighet till delbetalning. I skrivande stund finns ingen given lösning på frågan. Utvecklingsgruppen ser ett behov av en transparens kring lägrets budget och finansiering för att skapa förståelse för hur helheten ser ut.

Det nämns också att det finns en stor press på att konfirmanden ska ha en ny gákti/gápta/gáptoe/kolt med tillbehör. Detta kan stressa vårdnadshavare under tiden inför och under samiskt konfirmationsläger. Vårdnadshavare kan också ha svårt att ordna en komplett dräkt till sin konfirmand att bära på konfirmationsdagen och behöver låna ihop delar från olika håll. När det gäller kostnader eller upplevd press och stress kring att hålla med nya dräkter anser utvecklingsgruppen att detta är normer som har negativ effekt på den samiska konfirmationen i sin helhet. Tanken att nya koltar är det som ska eftersträvas i samband med konfirmationen behöver utmanas. Alternativa lösningar behöver undersökas som till exempel möjlighet att hyra/låna kolt med mera till sin konfirmand på konfirmationsdagen och festen. Det finns ett påbörjat arbete med att skapa samiska konfirmandkåpor som ett alternativ till gákti/gápta/gáptoe/kolt. Arbetet har i nuläget inte någon färdig produkt att visa, men förhoppningen är att det ska vara klart inför konfirmationslägret sommaren 2024.

Undervisning

I detta avsnitt beskrivs vilka teman som ingår i samiskt konfirmationsläger och vad konfirmanderna kan förvänta sig att möta och reflektera kring tillsammans med andra jämnåriga samer och de ledare som är medvandrare med konfirmanderna under konfirmandtiden. Undervisningen handlar om hur det är att vara ung, same och kristen.

Huruvida alla nämnda teman kan tas upp och hur mycket det går att arbeta med varje ämne beror på hur långt lägret blir, men anpassas också utifrån den ledarkompetens som arbetar på lägret respektive år. Övergripande är dock att samisk kultur och samiskt levnadssätt ska finnas med som en naturlig och grundläggande del av undervisningen.

Frälsarkransen i samiskt material *

Samiskt konfirmationsläger har länge jobbat med frälsarkransen som grund. Mellan åren 2006–2008 togs en specifik samisk frälsarkrans fram som är unik för just samiskt konfirmationsläger. Pärlorna i den samiska frälsarkransen tillverkas av naturmaterial huvudsakligen av samiska konsthantverkare och slöjdare och delas ut till varje konfirmand och ledare i början av varje läger. De olika pärlorna styr vilka teman som används vilken dag under lägret. Frälsarkransen har 10 olika pärlor, totalt 18 pärlor. Gudspärlan (silver), tystnadspärlorna (renhorn), jagpärlan (silver), doppärlan (glas), ökenpärlan (renskinn), bekymmerslöshetspärlan (garn), kärlekspärlorna (björk), hemlighetspärlorna (garn), nattpärlan (sten), uppståndelsepärlan (garn).

Här nedan följer en lista över pärlorna och vilka teman som följer under den pärlans dag. Flera av dessa teman har även nämnts som viktiga i enkätsvaren och på mötena.

Gudspärlan

- En Gud som delar våra liv varje dag.
- Samisk andlighet: att leva i ständig välsignelse.
- Samiska, vetenskapliga och bibliska skapelseberättelser.
- Treenigheten.

Tystnadspärlorna

- Endast en tystnadspärkla mellan Gudspärlan och jagpärlan visar på närheten mellan Gud och människan.
- De tysta samiska vardagstraditionerna.
- Att leva i sivniddit/välsignelse.
- Bön.

Jagpärlan

- Släktträd.
- Vem är jag?
- Samisk uppväxttradition.
- Gud älskar dig som du är.
- Jag som ung, same och kristen.
- Jag som en del i Sápmi/Sábme/Sábme/Sábmie/Saepmie.

Doppärlan

- Att leva i mitt dop.
- Samiska traditioner vid dop.
- Att leva i välsignelse/sivniddit.
- Samiska kyrkliga traditioner.
- Den Heliga Anden.

Ökenpärlan

- Vardagsrasism.
- Psykisk ohälsa, riskfaktorer.
- Klimatförändringar.
- Utmana normer i Sápmi/Sábme/Sábme/Sábmie/Saepmie.

- Fördomar.
- Kolonial historia och arv.

Bekymmerslöshetspärlan

- Psykisk hälsa, riskfaktorer.
- Livets glädjeämnen.
- En oas för att hantera och pausa bekymmer.
- Relationen till naturen.
- Det bästa i Sápmi/Sábme/Sábme/Sábmie/Saepmie.
- Jojk (berör även andra teman).
- Dans.
- Skapelsen/moder jord/marken.
- Åtta årstider: samiskt år och kyrkoår.

Kärlekspärlorna

- Kärlek som människan får ta emot och får ge vidare.
- Mänsklig kärlek och gudomlig kärlek.
- Medmänsklighet.
- Jesu liv.
- Samiska traditioner vid vigsel.
- Kärleksrelationer där hbtq-perspektivet är en naturlig del.

Hemlighetspärlorna

- Vardagspraxis
- Bön

Nattpärlan

- Suicidprevention.
- Sorgehantering.
- Att trösta/stödja någon som sörjer.
- Begravningsriten och samiska traditioner.

Uppståndelsepärlan

- Hoppet.
- Ljuset segrar över mörkret.
- Gud som är med i allt.
- Evighetsperspektiv.

Historiska fakta och kunskap

Under det samiska konfirmandlägret ska konfirmanden få lära sig om den svenska samiska och kyrkliga historien genom en tidslinje från biblisk tid till dagens datum. Konfirmanden ska få en inblick i svensk och samisk historieskrivning, och ges möjlighet att reflektera kring hur historien påverkar oss människor som lever idag. I detta sammanhang ges även en historisk bild över Svenska kyrkans övergrepp och den försoningsprocess som är pågående genom ursäkten som uttalades 2021 och 2022.

---

*Luleå stift har fått ett speciellt tillstånd från Verbum att ta fram en frälsarkrans endast till samiskt konfirmandläger, Frälsarkransen i samiskt material.

Den samiska kulturens plats på lägret

I arbetet med samiskt konfirmationsläger ska samisk kultur och samiskt språk vara en naturlig och ständigt närvarande del. Det ska inte kännas ifrågasatt eller påtvingat, utan nyfiket och öppet. På samiskt konfirmationsläger ska det lyftas samiska förhållningssätt till naturen och skapelsen, samisk andlighet och hur den syns och uttrycker sig i vardagen, likaså ska de samiska näringarna och deras uttryck och kulturella historia ges utrymme.

Språk

Det samiska språket är oundgängligt i arbetet med att skapa en samisk vardagsmiljö på lägret. Därför är det av vikt att språken jobbas in naturligt i organisationen. Utvecklingsgruppen har pekat ut några övergripande arbetsätt.

- De samiska språken ska naturligt användas i gudstjänster, i social samvaro på lägret och i samtal konfirmander emellan och mellan konfirmander och ledare.
- På lägret ska tal på olika samiska språk höras dagligen.
- Skyltar med samiska ord på lokaler och föremål ska vara synligt placerade och lätta att läsa och dessa ska förberedas i god tid så att ledare hinner lära sig dessa.
- Psalmer, böner och bordssång ska förekomma på samiska och i och med det ska även den som kommer till lägret utan samiska språkkunskaper ges erfarenhet och möjlighet att känna sig trygg i att både pröva uttala sig och lyssna på samiska.
- Lägre ska kunna vara en miljö som uppmuntrar till nyfikenhet och intresse kring att lära sig samiska språk.
- Lägre ska erbjuda en trygg plats där man som samisktalande ska kunna uttrycka sig på samiska utan att mötas av kritik eller uppmaning att byta språk. Detta ska gälla såväl konfirmander som personal.
- För att lära sig språk behöver det finnas en genomtänkt metodik för att praktisera språk. Ett exempel är att arbeta i språkgrupper, så att de som kan ett särskilt språk kan samtala med varandra och tillgodogöra sig undervisningsinnehållet på det språket.
- Samiskt konfirmationsläger ska uppmuntra konfirmander, ledare och övrig personal till en framtid med de samiska språken.

Samisk andlighet

På samiskt konfirmationsläger är det viktigt att sträva efter att den samiska andligheten ska genomsyra allt som görs och upplevs tillsammans. Kristen tro ska uttryckas i samisk kontext och den samiska andlighetens uttryck behövs. Därför behöver det finnas en gemensam förståelse för att trosuttryck kan vara olika från person till person och variera från söder till norr.

Konfirmationsmessa för samisk ungdom

Samiskt konfirmationsläger avslutas med en konfirmationsmessa (konfirmationsgudstjänst med nattvardsgång). Då får konfirmanderna vara med och dela ut nattvarden till sina anhöriga. Några konfirmander döps under sin konfirmandtid, men majoriteten är oftast döpta som små barn. Barnet som bars fram av familjen för att välsignas och välkomnas till den egna släkten men också till Guds stora familj, det barnet har nu vuxit i sitt dop och är med och formar sin konfirmationsgudstjänst. Därför är det väldigt värdefullt att så många som möjligt av de som deltar vid konfirmationsmässan stöttar konfirmanderna genom att lyssna på dem, sjunga med i psalmerna, be med i bönerna och dela måltidsgemenskapen i nattvarden tillsammans; på samma vis som att dela måltid i låvvun/tältkåtan är en stark gemenskap i Sápmi/Sábme/Sábme/Sábmie/Saepmie.

Samisk andlighet i relation till kristen tro

Det är möjligt att vara samiskt andlig och kristen! Samisk andlighet är inte schamanism eller trolldom utan att leva i välsignelse. Kristendomen infinner sig i den samiska miljön på ett naturligt sätt och kristen andlighet är en del av den samiska traditionen.

Det är viktigt att tänka och samtala kring samhörigheten med moder jord och naturen där Gud är ständigt närvarande och att få reflektera över vad naturen delar med sig av till människorna.

Konfirmanden behöver ges förutsättningar att upptäcka tolkningsramar för att känna igen samisk andlighet i vardagen som är nedärvd i samisk tradition och bär på en andlighet som kanske inte alltid formuleras så mycket i ord som i praktiska handlingar. Konfirmanden ska få lära sig om den samiska andligheten och hur den samverkar med samiskt tankesätt. *Sami arvvut ja Sami vuolggasajin lagidit olles dan deaivvadeami*/Samisk värdegrund och samisk utgångspunkt ska genomsyra hela lägret.

Konfirmanden ska få kännedom om samiska kyrkohögtider och varför de är viktiga i samisk tradition. De behöver få förståelse för samisk andlighet och kristen andlighet, att de inte utesluter varandra. Samisk andlighet tillför något värdefullt och berikar den världsvida kristna kyrkan. Konfirmanden ska få bekanta sig med Jesus som vän som förstår människan och vill dela livserfarenheterna med var och en och som befriande kraft i den gudomliga treenigheten.

Konfirmanden ska få möjlighet att hitta sin egna andlighet och få prova att uttrycka sig på olika sätt för att så småningom landa i sitt eget uttryckssätt.

Våga vara dig själv! Du duger och är älskad som du är!

Budskapet till konfirmanden och alla på samiskt konfirmlägersläger är: du är älskad som du är och du är älskad av Gud! Konfirmanden ska under lägertiden få uppleva gemenskap, glädje, samhörighet och känsla av sammanhang. Du är inte ensam, även om det ibland kan kännas så. Den samiska konfirmanden behöver få reflektera över omtanke om och respekt för sina medmänniskor och sig själv och över vikten att vara och en får lov att vara sig själv.

Konfirmanden ska känna sig stärkt och stolt över att vara ung, same och kristen och få utforska och införliva sin egen identitet som människa. Att vara en del i en stor dopgemenskap där samiskt liv och samisk kultur är en naturlig och viktig del i den världsvida kyrkan. Mycket av identitetsarbetet sker automatiskt då unga samer möts i en kristen och samisk kontext, kanske är det första gången som konfirmanden upplever en samisk majoritetskultur där han/hon/hen inte behöver förklara eller försvara sin samiska identitet. I denna miljö ska konfirmanden få uppleva acceptans och bekräftelse i att vara ung, same och döpt. Det är också viktigt att ungdomarna får prova vara andliga utan att det fördöms eller hånas vilket är en utmaning i det sekulariserade samhället idag. Därför är ett mål på lägret att ge utrymme för tankar och känslor på ett sätt som inte lyfts fram eller tolereras i samhället i stort.

Birget (nordsamiska för att klara sig själv) är inte detsamma som att själv kunna klara allt ensam. Konfirmanderna ska få resonera tillsammans och med ledare var gränsen går mellan styrkan i *birget* och mellan svagheten i att enskilt försöka klara allt själv; att få bekräftas i upplevelsen att kunna klara allt och samtidigt aldrig behöva vara ensam. Genom att vara trygg tillsammans med andra samer i samma ålder och med samiska ledare så leder det i sin tur till självkänedom och tillit till sig själv.

Livsfrågor i en samisk tonårings liv: Ung, Same, Kristen

Konfirmanden ska få påverka innehållet på samiskt konfirmlägersläger genom att formulera sina egna livsfrågor. De ska få utveckla ett språk för existentiella frågor på sitt eget språk och möjlighet att samtala om det som är svårt i livet. Att få redskap för att kunna uttrycka sin tro och därigenom finna tryggheten i sin tro oavsett om den är som ett senapsfrö som inte grott eller om det är ett stort senapssträd (Matt 13:31-32).

Med ledorden ung, same och kristen vill vi föra tankarna till frågorna om den egna identiteten och skapa förutsättningar för ungdomen att hitta sin egen ingång till kristen och samisk andlighet

Bibel och psalmbok på hjärtats språk

En naturlig del av ett konfirmandläger är användandet av

bibel och psalmbok. För att dessa ska bli relevanta och levandegjorda för de samiska konfirmanderna så behöver de höra bibeltexterna och sjunga psalmerna på samiska. Befriande bibelläsning som har sitt ursprung hos ursprungsbefolkningarna i Latinamerika är en återkommande bibelläsningmetod som brukar vara uppskattad bland konfirmander och ledare. Det är ett sätt att läsa bibeln och få frågor som relaterar bibeltexten till ens eget liv och egna livserfarenheter. Psalmsång är en naturlig del av gudstjänst- och andaktslivet på samiskt konfirmandläger och ska sjungas på alla fem samiska språk som finns i svenska Sápmi/Sábme/Sábme/Sábmie/Saepmie.

Samiska näringar

På samiskt konfirmlägersläger finns konfirmander som hemma lever nära någon eller några av de traditionella samiska näringarna, som till exempel slöjd, renskötsel, fiske, jakt. Det finns också konfirmander som har sitt första närmare möte med samisk kultur under lägret.

Det är viktigt att berätta och medvetandegöra samiska ungdomar om de samiska näringarnas koppling till samiskt liv; deras förutsättningar och historia är en del av samiskt konfirmlägersläger och kan leda till spännande reflektioner kring cirkulära och linjära tidsperspektiv i samisk/västerländsk tradition.

Samisk mat

På samiskt konfirmlägersläger ska samiska mattraditioner både få upplevas och berättas om. Konfirmander kan få delta i bakning, samlande av örter och växter med mera. Detta lyfts tydlig fram i flera enkätsvar som ett angeläget inslag i verksamheten: att samisk mat ska få provas på och upplevas på samiskt konfirmlägersläger. En tydligt uttalad önskan är att detta ska ske med extern kompetens, gärna förmedlad av äldre samer, för att på så sätt använda sig av ett traditionellt samiskt generationsöverskridande lärande.

Samiskt berättande

Sápmi/Sábme/Sábme/Sábmie/Saepmie har en lång och stark berättartradition som inte ges utrymme eller plats inom den svenska skolan och därför ofta är osynlig för våra samiska ungdomar i vardagen. Det man får med sig av samisk berättartradition kommer hemifrån eller från släkt och vänner. Samisk berättartradition och kunskapsförmedling är ett väldigt effektivt och tydligt sätt att förmedla samiskt tankesätt och förhållningssätt till ens omgivning.

Ett förekommande önskemål i de inkomna svaren, är en önskan att samiskt konfirmlägersläger ska använda sig av generationsöverskridande historie- och erfarenhetsberättande som en undervisningsmetod.

Jojk

Jojk är något som egentligen berör både samiskt berättande och samisk andlighet men som här får en egen under rubrik. Jojk på samiskt konfirmationsläger har ofta lyfts fram genom att jojk-workshops arrangerats vilket alltid varit ett omtyckt inslag för både konfirmander och ledare. Jojk ska få vara lättillgängligt och obekymrat fritt under lägret och uppmuntras till i sociala kontexter, under raster och fritid, men också som en naturlig del av aftonböner, morgonböner, gudstjänster och slutligen konfirmationsgudstjänsten.

Samisk mötesplats

Samiskt konfirmationsläger erbjuder en unik träffpunkt för samiska ungdomar. En plats där många ungdomar för första gången träffar andra unga samer som delar kultur och upplevelser av att vara minoritet i sitt eget land. För många av de konfirmander som kommer till lägret är det första gången man får tillfälle att vara och verka i en samisk majoritetskontext. Att under lägertiden få dela erfarenheter utan att behöva förklara samisk kultur är för många en upplevelse i sig. Att få känna sig som en del av ett större folk med gemensam kultur och gemensamt tänkesätt i många avseenden, att få vara i en miljö tillsammans med andra samer.

Som en avslutning av samiskt konfirmationsläger har det oftast också arrangerats en avslutningsfest där familj och släktingar deltagit och fått bli en del av konfirmationsupplevelsen. Konfirmationsfesten har kommit att bli en betydelsefull träffpunkt för samiska familjer under de senaste åren. Konfirmationsmässan är den stora avslutningen och det är anledningen till ett gemensamt firande på avslutningsfesten. I de öppna samtalen har det framkommit att mötesplatsen, firandet och uppmärksammandet av konfirmanderna är det centrala och att måltidsgemenskapen är viktigare än att maten är avancerad och dyr. Utvecklingsgruppen vill uppmana lägeransvariga att använda sig av extern kompetens vid arrangerande av konfirmationsfesten, till exempel genom att anlita samiska eventbolag eller liknande aktörer att samarbeta med kring det praktiska arrangemanget. Konfirmationsfesten har tidigare varit ett ansvar som enbart legat på ledargruppen på lägret vilket skapat onödig stress och tagit mycket tid från delar av ledargruppen.

Samisk kultur i vardagen på läger

Att vara i en samisk närmiljö på ett samiskt konfirmationsläger är ett väldigt bra och naturligt sätt att låta samiska intryck alltid vara närvarande utan att man nödvändigtvis måste reagera eller agera kring det. På så vis kan man lätt stimulera till samtal om det samiska i sin närhet men också lättare komma till tals om samisk historia och andra samiska frågor.

Här följer en lista med lätta saker att använda sig av för att säkerställa en samisk närmiljö på läger utöver alla avsnitt som redan nämnts ovan:

- Anordna läger i en naturlig samisk miljö, utanför tätbebyggda områden och inom Sápmi/ Sábme/ Sábme/ Sábme/ Saepmie.
- Låta samiska flaggan synas på flera platser inom lägret.
- Resa en lávvu/tältkåta på lägerområdet.
- Personal använder gákti/gápta/gáptoe/kolt eller andra samiska attribut på jobbet.
- Lekar och fritid präglas av samiskt innehåll, bland annat lassokastning.
- Skyltning på samiska.
- Samisk musik används vid väckning/nattning.

Tid, plats och längd

I enlighet med punkt 21 i Svenska kyrkans konfirmandriktlinjer i Luleå stift ska konfirmationsläger som anordnas inom Luleå stift omfatta minst 21 lägerdygn.

Det alternativ som majoriteten av enkätsvaren och deltagarna vid de öppna mötena förespråkade är ett läger uppdelat på två olika träffar under året. Ett för-läger under vår/tidig sommar, cirka 3–5 dagar samt ett sommarläger, cirka 14–17 dagar. Utvecklingsgruppen förordar därför ett 14-17 dagars läger samt ett 3-5 dagars för-läger på olika platser före det stora lägret. Motivering för för-läger är att konfirmanderna får börja lära känna varandra samt att skapa relationer till ledare som kommer att medverka på det stora lägret. På så vis påbörjas en grupprocess som gör att det stora lägret känns lättare att delta på. Under detta för-läger förväntas samtliga konfirmander närvara för att kunna delta på det stora lägret. Det är viktigt att hålla i minnet att konfirmation sker endast en gång i livet och att därför prioritera de träffar och förberedelser som konfirmanden förväntas delta på, det vill säga alla delar av konfirmandtiden. Detta är något som både konfirmanden och vårdnadshavare behöver vara medvetna om och uppmana och uppmuntra till.

Det framkommer tydligt genom enkätsvar och åsikter en önskan om att samiskt konfirmationsläger ska arrangeras på olika orter, i stället för att enbart knytas till ett ställe. Därför förespråkar utvecklingsgruppen att lägret ska arrangeras på olika orter inom svenska Sápmi/ Sábme/ Sábme/ Sábme/ Saepmie.

Vårt förslag är att samiskt konfirmationsläger genomförs enligt följande:

- År 2024 i nordsamiskt område.
- År 2025 i centralsamiskt område.
- År 2026 sker i sydsamiskt område.

Det framkommer tydligt att lägret önskas arrangeras i samisk närmiljö (fjäll eller skogsmiljö), och en tydlig majoritet förespråkar att lägret arrangeras i juni månad. Det finns några fåtal önskemål om senareläggning av lägret till augusti. Vid planering och beslut av datum för samiskt konfirmationsläger behöver andra samiska kyrkliga sammanhang beaktas så att lägret inte konkurrerar med till exempel samiska kyrkodagar och midsommar utan att dessa högtider i stället berikar och skapar möjligheter för varandra.. När det gäller midsommar har det framkommit att konfirmationshelgen inte får arrangeras under midsommarhelgen, men att det är acceptabelt att konfirmanderna är på läger över midsommarhelgen.

Antal deltagare: Biskopskollegiet i Svenska kyrkan har i ett uttalande framhållit att alla unga samer som vill konfirmera sig genom samiskt konfirmationsläger ska ges den möjligheten. Med tanke på storleken på lägren innan

coronapandemin måste Svenska kyrkan förbereda sig på att lägret växer till en storlek där det blir väldigt svårt att hitta lägerplatser som kan bära hela organisationen.

Därför förespråkar utvecklingsgruppen att det alltid är den valda platsen som avgör hur stort deltagarantalet kan vara. Om antalet anmälda konfirmander är högre än lägerplatsen kan hantera förespråkar utvecklingsgruppen i enlighet med enkätsvaren att lägret delas upp i två läger som äger rum på två olika platser med en gemensam konfirmation, med liknande arbetssätt som vid samiskt konfirmationsläger år 2019.

4. Utvecklingsfrågor

Revidering och utveckling av dokumentet

Detta dokument överlämnas till Luleå stift och den samordnare som tar över arbetet med samiskt konfirmationsläger för revidering vartannat eller vart tredje år, beroende på resultatet av utvärderingarna från genomförda läger.

Intresseanmälan till samiskt konfirmationsläger

Det finns konfirmandverksamhet i Svenska kyrkan som har föranmälan flera år i förväg. Utvecklingsgruppen ser en fördel i att öppna upp intresseanmälan för kommande samiska läger redan i ett tidigt skede, gärna tre år i förväg för att få kännedom om storleken på årskullen och vilket intresse som finns. Detta skulle ge en fingervisning om hur stora årskullarna är och innebära att det organisatoriska arbetet skulle kunna förberedas tidigare och på ett bättre sätt.

Kommunikation

Kommunikation och synlighet är en viktig förutsättning för en framgångsrik verksamhet. En genomtänkt kommunikation:

- hjälper till att skapa goda relationer.
- skapar dialog, trygghet och förtroende.
- ökar motivation och engagemang.

Luleå stift följer Svenska kyrkans nationella styrdokument vilket inkluderar all kommunikation om samiskt kyrkoliv och samiskt konfirmationsläger i Luleå stift.

Kommunikationskanaler

På Luleå stifts webbplats finns egna sidor för samiskt kyrkoliv, www.svenskakyrkan.se/luleastift/samisktkyrkoliv. Här läggs information ut löpande om samiskt kyrkoliv, samisk konfirmation i Luleå stift samt länkar till Svenska kyrkans nationella sidor kring samiskt kyrkoliv. Dessa sidor behöver kommuniceras till det samiska samhället. Det behöver också tas fram en plan för det kommunikativa arbetet kring samiskt kyrkoliv, förslagsvis en årscykel. En årscykel innehållande en strategisk kommunikationsplan som förtydligar vad som ska kommuniceras, i vilka kanaler, till vem, vilket budskap, vid vilken tidpunkt osv. Till exempel när det är dags att söka ledare till samiskt konfirmationsläger, eller när anmälan till lägret öppnar.

Ungdomar finns på sociala medier vilket kan motivera att starta egna kanaler för samiskt konfirmationsläger. Dock bör man fundera över vilka kanaler ungdomarna finns på, hur kanalerna ska administreras och hur kommunikatio-

nen ska se ut. Val av kommunikationskanaler sker alltid utifrån målgrupp och behov.

Målgrupper kring samiskt konfirmationsläger

Vårdnadshavare, ungdomar, personal och övriga.

Förslag från utvecklingsgruppen

- Filmkampanjintervjuer från tidigare konfirmander för att kommunicera om samiskt konfirmationsläger och arbetet kring det.
- Kom ihåg att förtroendeingivande kommunikation över telefon och öga mot öga är viktigt även om det är tidskrävande.
- Skapa ett Facebook konto och Instagram konto: samiskt konfirmationsläger. På dessa konton kan inlägg göras delbara och spridas till privata grupper på FB där många föräldrar finns, som t ex Det samiska föräldranätverket, Samiska föräldranätverket Staare. Administratörer för de privata grupperna kontaktas och kan i sin tur dela till grupperna.
- Dela även via den nationella Facebooksidan Samiskt kyrkoliv i Svenska kyrkan.
- Samiska rådet i Svenska kyrkan.
- Sáminuorra.

Möjliga kommunikationsvägar:

- Föräldranätverksgrupp som skapas under respektive konfirmand år.
- Använd er av samiska influencers; tidningar som Samefolket, Nuorat (för att söka personal).

Familjernas delaktighet

I konfirmandarbetet i Svenska kyrkan generellt är det vanligt att erbjuda konfirmandföräldrarna något mer än bara vårdnadshavarinformation. Det kan vara föräldraträffar och erbjudanden om sätt att engagera sig i församlinglivet som att till exempel bjudas in att medverka i gudstjänster i hemförsamlingen och läsa bibeltexter med mera. Det har uttryckts önskemål om större delaktighet och att få upplevelsen av att vara konfirmandförälder. Detta kan ske genom att exempelvis erbjuda digitala mötesplatser inför konfirmationslägret där vårdnadshavare kan ställa frågor om och få svar på vad konfirmationslägret innebär. Föräldrar kan erbjudas att ingå i en föräldragrupp som en länk mellan konfirmandlägret och de övriga konfirmandföräldrarna. Föräldragruppen kan till exempel hjälpa till med information/kommunikation, delta i förberedelser eller arbete på läger, hjälpa till med logistik, utsmyckning i kyrkorummet med mera.

5. Berörda parter

För alla vårdnadshavare

Läs igenom/ta upp/diskutera detta dokument med era barn och blivande konfirmander. Dokumentet beskriver vad samiskt konfirmationsläger förväntas innehålla, och är bra för er familj att ta del av. Diskutera era förväntningar sinsemellan. Läs också rubriken *4.4 Familjernas delaktighet* om ni som vårdnadshavare vill engagera er mer. Tänk på att detta dokument inte ersätter informationsutskick från lägeransvariga respektive år.

Inför varje konfirmationsläger behöver alla parter veta vilka regler som gäller och hur man ska kunna bidra till ett så bra läger som möjligt för alla. En regel är att samiskt konfirmationsläger alltid är drog- och alkoholfritt. Lägerreglerna finns av en anledning, dels för att tillgodose ungdomarnas olika behov, dels för att få jämlik och jämställd behandling av samtliga på lägret. Ibland uppmanas det till nattspring och olika typer av upptåg från olika håll. Det är av stor betydelse att du som vårdnadshavare pratar med konfirmanden och uppmanar konfirmanden att lyssna på ledarna och följa de regler som finns på samiskt konfirmationsläger

Det är vanligt att konfirmander kan känna hemlängtan. Om det händer din ungdom så uppmana honom/henne/hen att tala med en ledare om det. Kontakta ledare och berätta om detta så att ledarna kan stötta ungdomen och förebygga att hen ger upp. Det är naturligt med hemlängtan och ledarna kan bara hjälpa till när de får kännedom om situationen och det är viktigt att inte skambelägga hemlängtan.

För alla ledare och personal

Att vara ledare på samiskt konfirmationsläger innebär att vara en förebild för samiska ungdomar. Ledarkompetenserna är individuella och respektive ledare behöver få bidra med sin särskilda kompetens och få känna sig stolt över sitt bidrag. Lägertiden är alltid drog- och alkoholfri även för ledare på lägret.

Som ledare handlar det bland annat om att bidra till en positiv samisk språkmiljö, till exempel genom att ledarna och konfirmanderna talar samiska med varandra i den mån det är möjligt och skapar samtidigt en trygg språkmiljö att vara i för de som inte kan samiska. Att lära de som inte kan språket att det inte är farligt att inte förstå allting. Språkarbetet sker inte av sig självt och alla ledare är förebilder. Ledarna har ett särskilt ansvar att synliggöra alla språkvarieteter, och att både belysa språken och det

område man är på och sätta det i en samisk kontext.

Att arbetsvillkoren är schysta och att den psykosociala arbetsmiljön fungerar bra är viktiga delar för att du som ledare ska trivas. Det finns bland annat en separat ledarmanual särskilt för ledare inför samiskt konfirmationsläger som alla ledare ska läsa i förväg. Allt förarbete och planeringsarbete är obligatoriskt att delta på.

Vill du delta i ledarutbildning och/eller jobba på samiskt konfirmationsläger är du välkommen att kontakta Luleå stift eller lägeransvarig för mer information.

För alla konfirmander

Vad roligt att just DU läser det här och är nyfiken på samiskt konfirmationsläger! Lägret är en erfarenhet som du bara kan göra en gång i livet!. Du har säkert hört mycket från olika personer i din närhet. Alla år är unika. Det finns aktiviteter och händelser som kan påminna om och likna varandra men det är du och dina jämnåriga tillsammans med ledarna som har möjlighet att göra just det här årets samiska konfirmationsläger till det bästa för just er.

Det stora lägret brukar inledas med lära-känna lekar för konfirmander och personal. Alla får också bekanta sig med lägergården och närområdet, så att var och en kan känna sig trygg i att hitta mellan olika rum och byggnader och veta var och när olika aktiviteter kommer att ske. Det finns alltid ett dagsprogram uppsatt runt om på lägergården så att du kan se vad som kommer hända dag för dag. Det är ofta flera konfirmander som inte känner någon när de kommer och som längtar efter att få nya, samiska vänner. I början brukar lägret därför ha ett ganska intensivt schema för att ingen ska hinna hamna utanför. Några dagar in i lägret då de flesta har börjat lära känna andra konfirmander lite närmare så skapas mer luft i programmet och lite mer fritid ges. Mängden fritid brukar bero på konfirmandgruppens gemensamma dynamik; om någon är utanför och inte får vara med innebär det mindre fritid, men är gruppen bra på att inkludera alla konfirmander så kan ledarna ge konfirmanderna mer fritid och förtroende.

Det är viktigt att komma ihåg att konfirmationen sker endast en gång i livet och därför prioritera alla de träffar och förberedelseaktiviteter som anordnas. Om du skulle få förhinder meddela detta till din huvudledare. Det kan vara en utmaning att som ung hamna i en situation där du inte känner alla och du förväntas delta på många olika aktiviteter under en lång tid. Du behöver därför se till att prata med dina närmsta ledare om hur du har det och vil-

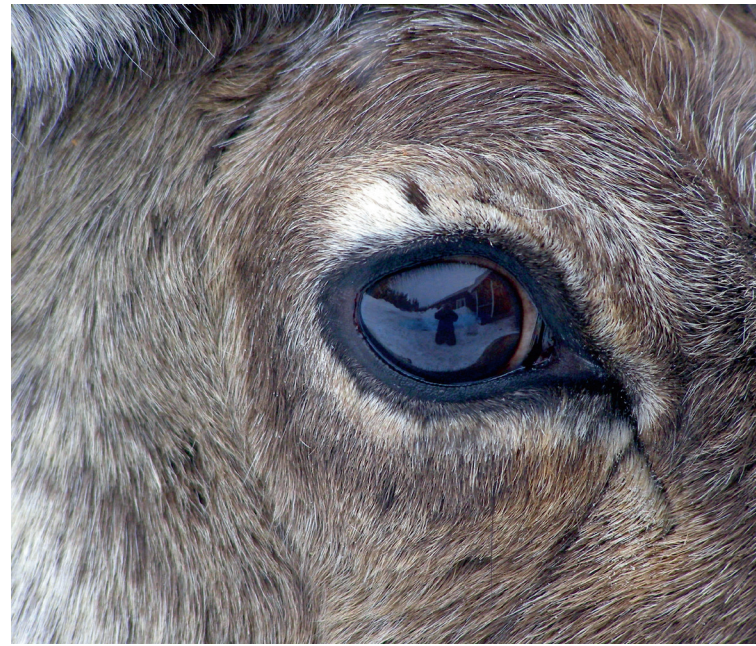

Foto: Fia Kaddik, Daniel Lönnbäck, Gustaf Hellsing, Magnus Aronson/Ikon

ka behov du har, om det känns obehagligt går det ofta att skicka ett sms till din huvudledare istället. Varje dag är det samlingar i mindre grupper som kallas för silvergrupper och där är det lättare att prata i mindre grupp om hur det är på lägret, vad som är bra och om något känns jobbigt. Du kan också alltid säga till en ledare att du behöver prata. Alla ledare vill ditt bästa, det ska du veta redan innan du kommer till lägret.

Synpunkter

Både positiv och negativ kritik av samiskt konfirmations-

läger ska vara tillåten, särskilt i en utvecklande process men också när det fungerar väl. När kritik ska framföras oavsett form behöver kritiken adresseras till rätt mottagare; detta gäller både för de inom verksamheten och för de utanför, som anhöriga eller konfirmander. Negativ kritik som riktas mot ansvariga för lägret, bör avse strukturella problem.

6. Avslutning

Som avslutning riktas lite särskild uppmärksamhet på en del guldkorn som vi funnit i enkätsvaren. Stort tack till alla som bidragit med synpunkter och åsikter under arbetets gång.

“Samiskt konfirmationsläger är nödvändigt på grund av de historiska oförrätter mot samiska folket som Svenska kyrkan har varit delaktig i. Samiskt konfirmationsläger behövs för att rätta till oförrätter. Samiskt konfirmandläger utförs inte bara för samerna, lika mycket är det Svenska kyrkans arbete för kyrkans skull, att erkänna sin identitet som flerspråkig kyrka, som samisk kyrka i detta fall. Det är också ett sätt att arbeta för försoning. Försoning med samiska folket men också försoning med sig själv som kyrka. Att upprätta något i kyrkan som gått sönder genom kolonialismen. En del av kostnaderna skulle kunna räknas som kyrkans arbete med sin identitet som flerspråkig och mångkulturell kyrka, en del som försoningsarbete, och en del som konfirmationsarbete med samiska ungdomar.”

“Jag och mina barn har alla deltagit i samiskt konfirmationsläger. Det har varit personligt utvecklande och stärkande som sãmie. Det har också gett oss kontaktnät över hela Sapmi.”

“Stärka sin samiska identitet genom att vara tillsammans med andra sameungdomar.”

“Det viktigaste är att konfirmanden får känna att jag duger som ung same och kristen. Att konfirmandens etnicitet som same är lika viktig och lika mycket värd som övriga kristnas. Att slippa den strukturella diskrimineringen som är utbredd i samhället. Men framför allt - naturen.”

“Viktigast med lägret är att väcka förståelse för kristendomen och den samiska tron. Att vi alla är olika och att man har ett val.”

“Att församlingen har kontakt med konfirmanden under konfirmandtiden och gärna inbjuder till något efter konfirmationen”

“Det bör finnas någon ansvarig person i hemförsamlingen som har till sin uppgift att se till att ungdomen/ar som ska gå på samiskt konfirmandläger får en naturlig presentation av församlingens möjligheter till exempel ungdomsgrupper, unga ledare utbildning, uppgifter som ideella, gudstjänstlivet. Varje konfirmand kunde få uppgifter inför lägret att göra i sin hemförsamling, till exempel vara kyrkvärd, vara med i någon verksamhet,

fotografera miljöer i hemförsamlingen, t ex kyrkor, intervjua anställda, ideella, förtroendevalda i hemförsamlingen.”

“Hemförsamlingen kan etablera en relation till konfirmanden, bjuda in till gudstjänster och ungdomsträffar, med samisktalande ledare/präster.”

“Tror att det är superviktigt att man hittar ett sammanhang redan innan konfirmationen! Få in det samiska i någon av de gudstjänster man ska ha gått på innan”

“Ett för-läger vore bra. För att bygga upp en medvetenhet inom församlingarna runt om i Sápmi, men också för att skapa en relation mellan konfirmand och hemförsamling. Jag tänker mig ca 3 dagars läger (över en helg, om barnen får ledigt en fredag från skolan). Där man kan träffa andra i samma sits, men också få berättat för sig om vad samiska konfirmationen kommer innehålla. Och såklart en början på deras konfirmationsarbete.”

“Hemförsamlingen behöver få kännedom om vilka ungdomar som konfirmeras. Ungdomen behöver få möjlighet att delta i hemförsamlingens konfirmationsarbete också.”

“Det underlättar ju att få delbetalat i mindre summor om man har svårt att klara den ekonomiska delen. Sedan kan man tycka att kyrkan i större utsträckning kunde bekosta detta för ungdomarna - särskilt med tanke på den pågående försoningsprocessen.”

“Jag tror det är bra om samiska konfirmationen arbetar fram konfirmandkåpor som kan användas som komplement till koltten. För dom som inte har möjlighet till ny kolt. Men också att ledare, ledning och familjer redan tidigt börjar bromsa tankar om att man måste ha flera nya koltar till sin konfirmation. Och tänk om det fanns en slöjdare eller slöjdföretagare som kunde hyra ut koltar. Det vore ju en enkel lösning för dom som inte har möjlighet att sy upp nya inom familjen.”

“Viktigt att precis alla samiska ungdomar som vill konfirmera sig ska få möjlighet att göra det. Platser kan inte vara begränsande, då får man jobba på att hitta mer personal och större ytor, eller dela upp lägren under olika perioder, men inte i områden utan det är otroligt viktigt att man får blandas med både sydligt och nordligt”

“Ta in samiska vuxna som har varit engagerade i samiskt kyrkoliv, de har jättemycket att tillföra med språk, andlighet etc.

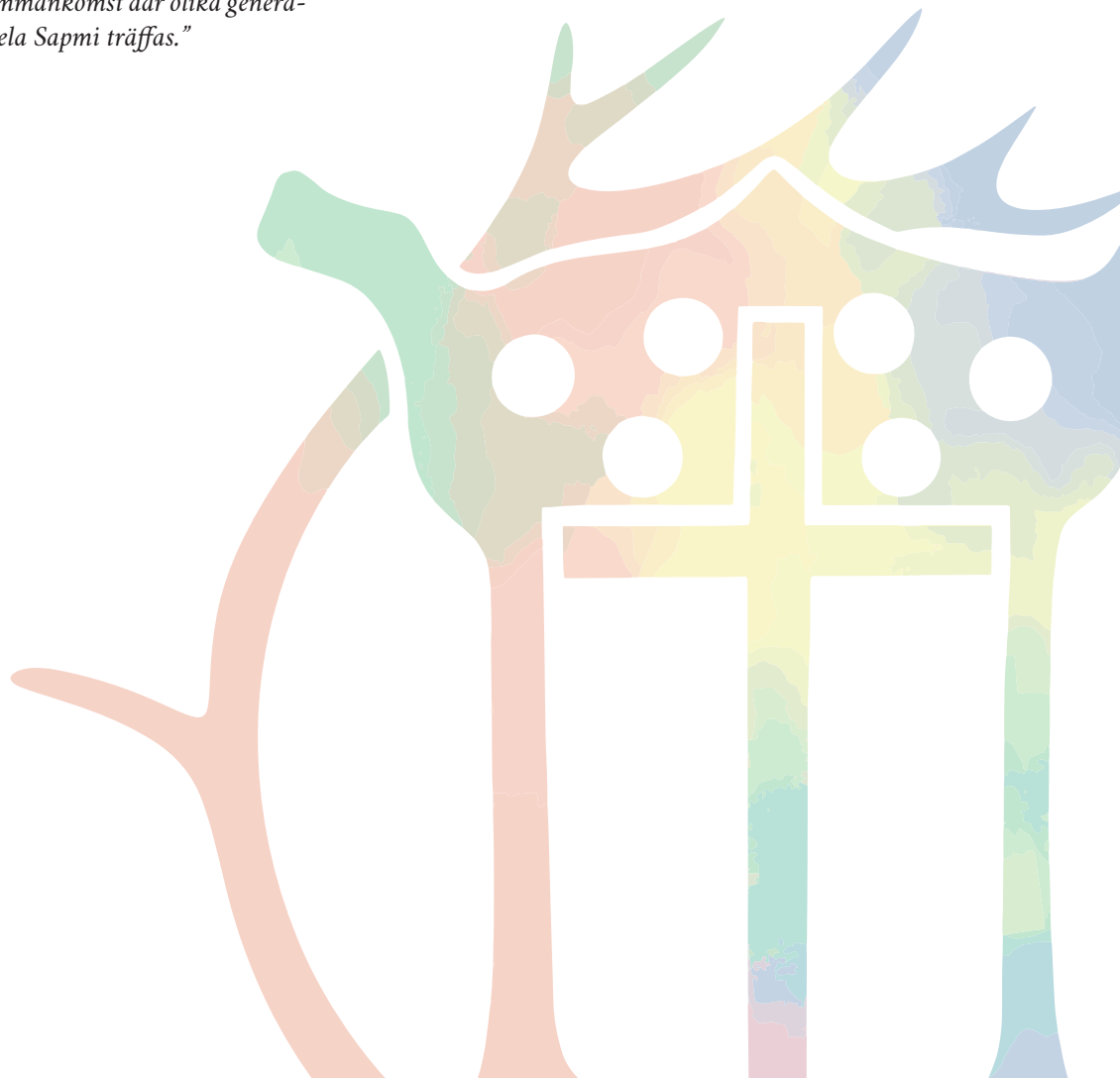
Och de kan ge ungdomsledare trygghet. Inte stirra sig blind på att de är anställda i kyrkan. Man måste söka personal bredare och inte bara via någon intern sökning. Den som jobbar med planering behöver ett samiskt nätverk och kunskap om samiska förhållanden.”

“Viktigt att samiskt konfirmationsläger fortsätter att genomföras kommande år.”

“Orka kämpa vidare med denna fråga. Det finns inte så många samiska mötesplatser för samiska ungdomar.”

“Om svenska kyrkan vill ha samiska konfirmander så bör lägret vara billigare än det är, helst gratis så ingen hamnar utanför pga ekonomi. Hemförsamlingarna gör olika, en del får lägerkostnaden betalad medan andra får betala själv. Likvärdighet tack! Det kostar ju resor, koltar, smycken osv också så jag förstår att många inte har råd. Skulle också vara bra om ungdomarna kan välja år att konfirmera sig mellan t ex 13–15 år. Vet ungdomar som inte vågat åka utan velat åka året efter då syskon/släkt/kompis konfirmerat sig.”

“Den gemensamma middagen med anhöriga efter konfirmationen har varit en viktig samisk sammankomst där olika generationer blandats och samer från hela Sapmi träffas.”

Slutrapport
Samiskt konfirmationsläger
Luleå stift 2023